

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними порушеннями
підготовки бакалавра
спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка)
освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Луцьк–2020

Силабус вибіркової навчальної дисципліни **«Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними порушеннями»** підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньою програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробники: Стасюк Людмила Павлівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти протокол № 2 від 11 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Кузава І.Б.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01, Освіта/педагогіка спеціальність 016 Спеціальна освіта, (016.02 олігофренопедагогіка) Освітньо-професійна програма Корекційна психологія та логопедія бакалавр	Вибіркова
Кількість годин 150		Рік навчання 3
кредитів 5		Семестр 6
ІНДЗ: €		Аудиторні - 68
		Лекції - 32
		Практичні - 36
	Самостійна робота – 72 год.	
	Консультації – 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання - українська		

II. Інформація про викладача

Стасюк Людмила Павлівна

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380996260162, stasuk.ludmila@vnu.edu.ua

Дні занять (згідно електронного розкладу на сайті університету)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Актуальність вивчення психологічних аспектів реабілітаційної діяльності людини відображується в змінах ставлення суспільства до людей з особливими потребами, гуманізації громадської думки, розвитку спеціальних знань та технологій. Курс є професійно-орієнтованим у системі педагогічної підготовки.

2. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни «Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними порушеннями» базується на знаннях студентів з педагогіки, психології, корекційної педагогіки та тісно пов'язано з такими дисциплінами підготовки бакалавра спеціальності 016 Спеціальна освіта, як «Вступ до спеціальності», «Психологія. (Вікова, педагогічна та спеціальна психологія)», «Основи педагогічної майстерності» та ін.

3. Предметом вивчення є професійна діяльність сучасного спеціального педагога з метою соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними порушеннями.

Мета навчальної дисципліни передбачає ознайомлення здобувачів освіти з основними характеристиками базових технологій соціальної реабілітації, визначення особливостей процесу технологізації реабілітації осіб з інтелектуальними порушеннями, розробка алгоритмів соціальної реабілітації; визначення та творче використання технологій в сучасних закладах освіти.

Силабус дисципліни передбачає такі **завдання**:

- формування відповідних фахових та особистісних якостей майбутнього дефектолога;
- ознайомлення із основними категоріями соціальної реабілітації.
- визначення змісту, функцій, принципів соціальної реабілітації.
- розуміння змісту механізмів та етапів соціальної реабілітації.
- вміння аналізувати основні умови організації соціальної реабілітації.

4. Результати навчання (компетентності).

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення навчальної дисципліни «Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними порушеннями» у студентів необхідно сформулювати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

Результати навчання за дисципліною

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

РН 22. Володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

5. Структура навчальної дисципліни.

Навчальна програма курсу розрахована на 150 годин. Із них: аудиторних – 68 години, самостійної роботи – 72 годин, консультацій – 10 годин.

Видом контролю є *залік*. На вивчення дисципліни за вимогами кредитно-модульної системи відводиться 5 кредитів ECTS.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю - контрольна робота Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи соціальної реабілітації.						
Тема 1. Основні поняття та дослідження соціальної реабілітації.	10	2	2	6		2
Тема 2. Світовий досвід соціальної реабілітації населення	13	2	4	6	1	2/2
Тема 3. Вікові аспекти реабілітації.	11	2	2	6	1	2

Тема 4. Соціальна реабілітація як одна із технологій спеціальної освіти	11	2	2	6	1	2
Тема 5. Напрями та стратегії соціальної реабілітації	15	4	4	6	1	2/2
Разом за модулем 1	60	12	14	30	4	14
Змістовий модуль 2. Технології соціальної реабілітації						
Тема 6. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі	16	4	4	7	1	2/2
Тема 7. Технології соціальної реабілітації: сутність та механізми реалізації	12	2	2	7	1	2
Тема 8. Типи реабілітаційних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями	16	4	4	7	1	2/2
Тема 9. Характеристика сучасних програм та проектів соціальної реабілітації	14	2	4	7	1	2/2
Тема 10. Система соціально-педагогічного раннього втручання: реалії та перспективи в Україні	16	4	4	7	1	2/2
Тема 11. Особливості організації тренінгових занять для сімей, які виховують дітей з інтелектуальними порушеннями	16	4	4	7	1	2/2
Разом за модулем 2	90	20	22	42	6	22
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						4
Всього годин / Балів	150	32	36	72	10	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота / контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Окресліть прийнятні та неприйнятні сторони педагогічної професії для вас.
2. Проаналізуйте основні вимоги до професійної діяльності сучасного педагога у нормативно-правових актах («Закон про освіту», «Національна доктрина розвитку освіти», «Державна цільова комплексна програма «Вчитель» тощо).
3. Підготувати реферат: «Психоаналітичні реабілітаційні стратегії і тактики».
4. Доведіть необхідність свободи вибору дій педагога при виконанні різноманітних професійних завдань.
5. Складіть схему «Методи реабілітації, засновані на спілкуванні з мистецтвом».
6. Розробити рекомендації педагогам щодо соціальної реабілітації дітей з інтелектуальними порушеннями.
7. Скласти алгоритм психолого-педагогічного супроводу сім'ї, де виховують дитину з інтелектуальними порушеннями.
8. Опрацюйте навчально-методичну літературу на тему: «Рольова гра як метод соціальної реабілітації».
9. Занотуйте у зошитах шляхи уникнення та подолання стресових ситуацій в роботі.
10. Ознайомитись із індивідуальною психотерапією А.Адлера в роботі з людьми з обмеженими можливостями.
11. Підготувати цикл тренінгових занять для соціальної реабілітації.

Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студентів, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба,

працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Система поточного й підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Творчі завдання самостійної роботи, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, тестів або в режимі комп'ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Критерії оцінювання знань студентів:

Поточне оцінювання якості знань студентів з дисципліни здійснюється в двох аспектах: рівень володіння теоретичними знаннями, компетенціями, який можна виявити в процесі усного опитування, експрес-тестування тощо, та якість практичних умінь, навичок, способів мислення, професійних якостей, які

визначають здатність студента/студентки успішно працювати за фахом у майбутньому.

Оцінювання за практичне заняття для студентів денної форми навчання здійснюється за 2-бальною шкалою, урахуваючи виконання студентом самостійної роботи із запропонованої теми. Під час визначення кількості балів керується такими критеріями:

2 бали – студент/студентка засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал викладається правильно, чітко, логічно, послідовно. Знання, вміння й навички студента/студентки відповідають очікуваним результатам навчання, вимогам силабуса. Студент/студентка володіє глибокими й міцними знаннями, використовує їх у нестандартних ситуаціях, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, вміє доводити твердження із достатнім обґрунтуванням, самостійно здобувати та використовувати інформацію.

1,5 бали – студент/студентка володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь повна, логічно обґрунтована, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.

1 бал – студент/студентка виявляє розуміння основних положень теоретичного матеріалу, здатний/-а з помилками та неточностями відтворити приблизно половину навчального матеріалу, частково висвітлює ключові положення теми. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності. Відповідь в цілому правильна, але недостатньо осмислена, частково аргументована теоретичними твердженнями.

0,5 бала – студент/студентка має фрагментарні знання, здатний/-а відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей.

Результат самостійної роботи студента/студентки оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми.

Під час визначення кількості балів за ІНДЗ викладач керується такими критеріями:

4 бали (максимальна кількість) студент/студентка якісно підготував/-ла теоретичні/практичні/творчі матеріали, застосовуючи доцільні для наукового пошуку теоретичні, емпіричні, статистичні та візуально-графічні методи, правильно оформив/ла літературу, опублікував/ла тези (статтю) відповідно до теми практичного заняття. Кількість балів зменшується відповідно до відсотку виконання завдань.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання

результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Шкала оцінювання (форма контролю – залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 -74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Питання до заліку

1. Соціальна реабілітація як напрям соціально-педагогічної роботи.
2. Структура соціальної реабілітації.
3. Форми організації соціальної реабілітації.
4. Зміст і напрямки роботи інститутів соціальної реабілітації.
5. Сутність і принципи соціальної реабілітації сімей, що виховують дитину з особливими потребами.
6. Зміст і форми роботи соціальної реабілітації сімей, що виховують дитину з особливими потребами.
7. Моделі надання допомоги сім'ям, що виховують дитину з особливими потребами.
8. Соціальна реабілітація осіб з обмеженнями життєдіяльності засобом ІТ-технологій.
9. Концепція лекотек.
10. Принципи організації програм раннього втручання
11. Соціальний портрет дітей з інтелектуальними порушеннями.
12. Методика складання реабілітаційної програми для дітей.
13. Основні терміни та поняття соціальної реабілітації осіб-девіантів.
14. Модель комплексної психолого-педагогічної реабілітації дітей-девіантів.
15. Педагогічні умови ефективної роботи з дисфункціональними сім'ями.
16. Поняття та види соціальної терапії.
17. Поняття «аутодеструктивна поведінка». Причини аутодеструктивної поведінки.
18. Форми соціальної терапії з дітьми, що мають різні прояви аутодеструктивної поведінки.
19. Використання логотерапії у соціальній роботі з дітьми, що мають прояви аутодеструктивної поведінки.
20. Соціальний театр як форма соціальної реабілітації сімей, які виховують дітей з особливими потребами.

21. Особливості організації тренінгових занять як форми соціальної реабілітації.
22. Форми і методи роботи з батьками дітей з особливими потребами.
23. Розкрити види та методику проведення сімейного консультування.
24. Охарактеризувати методику організації та етапи проведення соціально-педагогічного супроводу сім'ї.
25. Особливості соціальної терапії дітей і підлітків

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Бочелюк В.Й. Психологія людини з обмеженими можливостями: навч.посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 246 с.
2. Богданов С. Соціальний захист інвалідів. Український та польський досвід / С. Богданов. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 93 с.
3. Іпатов А.В., Сергієні О.В., Войтчак Т.Г. Професійна реабілітація інвалідів. Днепропетровськ, 2005. 227 с.
4. Мартинюк В.Ю. Основи медико-соціальної реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи. Навч.-метод. посібник. Київ: Інтермед, 2005. 416 с.
5. Мельник С. Законодавчо-нормативне забезпечення державної соціальної політики щодо інвалідів // Україна: аспекти праці. 2010. № 6. С. 16–20.
6. Освітні основи реабілітології: монографія / А.Г. Шевцов. К.: МП Леся, 2009. 483 с.
7. Організація психотерапевтичної допомоги в системі реабілітації хворих та інвалідів з психічними та поведінковими розладами, кризовими станами і потерпілих в результаті техногенних аварій і катастроф в умовах реформування охорони здоров'я. методичні рекомендації. Донецьк, 2013. 83 с.
8. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: наук.-метод.посіб. / Зверєва І. Д., Кузьмінський В. О., Кияниця З. П. Київ: Фенікс, 2010. 400 с.
9. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка: навчальний посібник /С.С. Пальчевський. Київ: Кондор, 2005. 560 с.
10. Паскаль О.В. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посіб. /
11. О.В. Паскаль. Харків: Бурун Книга, 2011. 288с.
12. Психологія соціальної роботи: підручник / за ред. Ю.М.Швалба. Київ:Основа, 2014. 448с.
13. Самойленко В.Б., Яковенко Н.П., Петряшев І.О. Медична і соціальна реабілітація підручник (ВНЗ І-ІІІ р.а.). 2-е вид., перероблене і доповнене. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 464 с.
14. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посіб. для студ.напряму підготовки «Соціальна педагогіка» / за ред. Н.В. Заверико. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. 280с.
15. Тюпля Л.Т., Соціальна робота (теорія і практика): Навч.посіб. К.: ВМУРОЛ «Україна», 2004. С.228-236.

16. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів. Дніпропетровськ, 2007. 606 с.

Допоміжна

1. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої школи. Київ: НАУ, 2016. 238с.
2. Гера Т.І. Тренінгова методика проведення лабораторних, семінарських і практичних робіт із загальної психології як засіб психологічного супроводу майбутніх педагогів: монографія. Дрогобич, 2015. 243 с.
3. Гордон Т. Тренінг ефективного родителя / Т. Гордон; Електронний ресурс. – режим доступу: <http://www.koob.ru>
4. Зазимко О.В., Кліх Л.В., Тракай В.Г. Організація освітнього процесу у вищих навчальних закладах України: монографія. Київ: РВВ НУБіП України, 2016. 476 с.
5. Колтунович Т. А. Як не згоріти в полум'ї професії : теорія, діагностика, корекція: навчально-методичний посібник. Чернівці: Вид. дім «РОДОВІД», 2016. 164 с.
6. Креч Т.В., Дитюк С.О. Педагогіка вищої школи: навч. пос. Харків, 2017. 141 с.
7. Луценко І.О. Методика викладання фахової методичної дисципліни як система підготовки майбутніх вихователів до реалізації особистісно орієнтованого підходу. *Збірник наукових праць БДПУ (Педагогічні науки)*. №2. Бердянськ: БДПУ, 2005.

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- навчальний контент (конспекти, розширені плани лекцій або презентації);
- плани практичних занять;
- питання, тести, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю;
- завдання (питання, тести) для модульних контрольних робіт (МКР) / Завдання (інструменти) для оцінки результатів навчання з навчальної дисципліни.